ΠΑΡΑΓΩΓΗ:
ΚΩΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΔΗ

GUSTAV MAHLER
SYMPHONIE N. 4 IN G MAJ.
RICHARD STRAUSS
DER BÜRGER ALS EDELMANN
SUITE (N. 7 - 9)

ΤΡΙΤΗ: 25. 1. 72.

ΩΡΑ: 23.45 – 01.00

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΣΥΝΘΕΤΑΙ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΩΝ: (16)

• Ἀγαπητοί μας ἀκροαταί καλησπέρα σας. Στὴν ἐκπομπή μας τῆς περασμένης Τετάρτης σᾶς μεταδώσαμε τὴν 1η Συμφωνία τοῦ Γκούσταφ Μάλερ. Ἐπί τῇ εὐκαιρία αὐτῇ εἴπαμε λίγα λόγια γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὴν καλλιτεχνική δράση αὐτοῦ τοῦ μεγάλου ὅσο καὶ ἰδιόρρυθμου συνθέτη ὁ ὁποῖος τὴ σφραγίδα διέσωσε καὶ στὴν παγκόσμια φήμη του διευθυντὴ ὀρχήστρας. Στὴν ἀποψινή μας ἐκπομπὴ θὰ ἔχετε τὴν εὐκαιρία νὰ ἀκούσετε ἀκόμη μιὰ συμφωνία του τὴν ὑπ' ἀρ. 4 σὲ σολ μείζονα. Ἐξαιρέσει τοῦ Φινάλε τὰ ἄλλα 3 μέρη τῆς Συμφωνίας εἶδαν τὸ φῶς στὰ καλοκαίρια τοῦ 1899 καὶ 1900. Τὸ τελευταῖο μέρος τοῦ ἔργου ποὺ ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ ἕνα τραγούδι πάνω σὲ στίχους τοῦ γνωστοῦ κύκλου «Des Knaben Wunderhorn», προϋπῆρχε, προοριζόταν δὲ γιὰ τὴν τρίτη συμφωνία τοῦ συνθέτη. Ὅμως τὸ λίγο ἀφελὲς καὶ ἀπλοϊκὸ αὐτό τραγούδι, τροφοδοτεῖ μὲ τὸν λυρισμό του ὁλόκληρη τὴ συμφωνία. Τὸ πρῶτο μέρος τοῦ ἔργου ἀρχίζει μὲ ἕνα εὔθυμο θέμα ἐλαφρά συμβατικοῦ ἐξωτικοῦ χαρακτῆρα, τὸ ὁποῖο ὁ ἀργός ρυθμός ὑπογραμμίζεται μέ κουδουνάκια ἀπὸ αὐτὰ ποὺ βρίσκουμε στὰ ἀγροτικὰ ἁμάξια. Γρήγορα ὅμως τὸ φανταστικὸ ἅρμα μᾶς φέρνει στὴ θλιμμένη βασίλισσα τοῦ Δουνάβεως, τὴν ξακουσμένη Βιέννη. Αὐτὸ τουλάχιστον μᾶς βεβαιώνουν οἱ ζωντανὲς μελωδίες ποὺ ἀκολουθοῦν τὸ χαρακτηριστικὸ ρυθμὸ τοῦ Λαίντλερ (LÄNDLER) ποὺ εἶναι ὁ πατέρας τοῦ μεταγενέστερου Βάλς. Καὶ ὅμως μὲ αὐτὰ τὰ δύο ἀνομοιογενῆ στοιχεῖα ὁ συνθέτης δημιουργεῖ μιὰ ὁλόγραφη μουσικὴ εἰκόνα, γεμάτη ἀπὸ εὑρήματα ποὺ καθηλώνουν καὶ τὸν τελευταῖο ἀκροατή, μὲ τὴν ἀπαράμιλλη του γοητεία. Τὸ Σκέρτσο ποὺ ἀκολουθεῖ μᾶς φέρνει στὸν φανταστικὸ κόσμο τοῦ ρομαντικοῦ συγγραφέα E.T.A HOFFMAN. Ἔτσι τουλάχιστον μᾶς πληροφορεῖ ὁ συνθέτης στὴν παρτιτούρα του. Πρωταγωνιστὴς στὸ μέρος αὐτὸ εἶναι ὁ φίλος Χάϊνς ὁ ὁποῖος μὲ τὸ βιολί χορδισμένο ἕνα τόνο ψηλότερα ἀπὸ τὸ συνηθισμένο παρασύρει τὰ πάντα σὲ ἕνα διαβολεμένο χορό.

• Μιά καθαρή, γαλήνια σχεδόν εξαϋλωμένη ατμόσφαιρα κυριαρχεί στό 3ο καί άλλο μέρος τοῦ έργου. Τό Adagio αὐτό είναι χτισμένο μέ δυό σχήματα θέματα πού αλληλοδιαδόχως προσφέρονται σέ διάφορες παραλλαγές καί από τό Allegretto grazioso σέ επεισόδια ότέ άλλα καί ..., ότέ ατίθασα, ότέ χαρούμενα, ότέ έντονα παθητικά ή ήρεμα καί εύθυμα χορευτικά γιά νά κορυφωθούν σέ ένα Allegro molto, καταλήγουν σέ ένα Andante πού μᾶς ξαναγυρίζει στήν αρχική ατμόσφαιρα τοῦ ωραίου αὐτοῦ μέρους τῆς Συμφωνίας. Μπορεῖ νά πεῖ κανείς ότι μέ τό τελευταίο μέρος τοῦ έργου ὁ Mahler μᾶς ὁδηγεῖ στή χώρα τῶν Θαυμάτων, όπου ουράνιες χαρές μᾶς περιμένουν. Μετά από μιά σύντομη εισαγωγή τῆς ορχήστρας αρχίζει ή ... μελωδία. Ένα τραγούδι μέ τέσσερες στροφές πού αποδίδει ὁ συνθέτης σέ μιά σοπράνο. Οἱ στροφές αὐτές διακόπτονται από θέματα τῶν πρώτων μέρους τῆς συμφωνίας, πού παρουσιάζονται σάν φωνές από τό Παρελθόν, αλλά καί συμβάλλουν από άποψης αρχιτεκτονικῆς νά δώσουν μιά ενότητα στό μουσικό αὐτό οικοδόμημα.

• Τή Συμφωνία αρ. 4 σέ σολ μείζονα θά τήν ακούσετε απόψε μέ τήν Φιλαρμονική ορχ. τῆς Χάγης καί υπό τή διεύθυνση τοῦ WILLEM VAN OTTERLOW. Συμμετέχει ή σοπράνο TERESA STICH-RANDALL.

[G. MAHLER : SYMHONIE N°4 EN SOL MAJ.] [1.00 + 3.00 + 52.00 = 56.00]

• Ακούσατε τήν Τέταρτη συμφωνία τοῦ Mahler σέ σολ μείζονα. Έπαιξε ή Φιλαρμονική ορχ. τῆς Χάγης μέ συμμετοχή τῆς σοπράνο Τερέζας STICH-RANDALL. Διηύθυνε ὁ WILLEM VAN OTTERLOO.

• Όσοι από τούς ακροατάς μας παρακολουθοῦσαν τήν εκπομπή τῆς περασμένης Τρίτης θά θυμοῦνται ότι εκτός από τή 1η Συμφ. τοῦ Mahler μεταδώσαμε καί 5 αποσπάσματα από τή Σουίτα «Ο Αρχοντοχωριάτης» τοῦ Ρίχαρδ Στράους. Σέ τήν ευκαιρία αὐτή αναφέραμε καί τό ιστορικό τῆς Σουίτας αὐτῆς πού αρχικά προορίζονταν σάν σκηνική μουσική γιά τήν ομώνυμη Κωμωδία τοῦ Μολιέρου. Τά χρονικά όρια όμως δέν μᾶς επέτρεψαν νά μεταδώσουμε ολόκληρη τή Σουίτα. Γι' αὐτό σκεφτήκαμε απόψε νά συμπληρώσουμε τή διαθέσιμη ώρα μας μέ τά υπόλοιπα μέρη τοῦ χαριτωμένου αὐτοῦ έργου. Τό πρῶτο κομμάτι πού θά ακούσετε προορίζονταν στήν είσοδο τοῦ Κλεόντη πού ήταν ὁ υποψήφιος γαμπρός τῆς πρωταγωνίστριας. Μιά χορευτική μουσική σελίδα, πάνω σέ ένα θέμα τοῦ Lulli, γραμμένη σέ μοντέρνα διασκευή. Όπως αναφέραμε καί στήν προηγούμενη μας εκπομπή, ὁ Lulli ήταν ὁ πρῶτος πού έγραψε σκηνική μουσική γιά τό θεατρικό έργο τοῦ Μολιέρου.

Τό Intermezzo πού ἀκολουθεῖ προοριζόταν γιά Πρελούδιο τῆς 2ης Σκηνῆς. Μιά μουσική γεμάτη χάρη, πού ὑπογραμμίζει τήν ὑποδοχή πού κάνει ὁ Ἀρχοντοχωριάτης σέ δύο ἐπισήμους προσκεκλημένους του: τή μαρκησία Δοριμενή καί τόν κόμητα Δοράντη. Καί τελειώνουμε μέ τό Φινάλε τῆς Σουΐτας. Μιά μουσική ἐπένδυση τοῦ γεύματος πού παραθέτει ὁ πρωταγωνιστής στούς προσκεκλημένους του καί πού ἀντιπροσωπεύει τό κορύφωμα τοῦ μουσικοῦ χιούμορ στήν παραγωγή τοῦ Ριχ. Στράους. Τά πιάτα ὑπογραμμίζονται μουσικά μέ θαυμαστή μαεστρία. Ἔτσι παραδείγματος χάριν ὁ σολομός, μέ τό θέμα τῶν κυμάτων ἀπό τόν Χρυσό τοῦ Ρήνου τοῦ Βάγκνερ. Τό μπούτι ἀρνί Ιταλιάνα, μέ τό βέλασμα τῶν προβάτων ἀπό τό συμφ. ποίημα τοῦ ἴδιου τοῦ Ριχ. Στράους «Δόν Κιχώτης». Ἐνῶ τό τραγούδι τῶν πουλιῶν ἀπό τόν «Ἱππότη μέ τό ρόδο», συνοδεύει ἕνα ἄλλο πιάτο ἐδέσματα, μέ ὀρτύκια καί κορυδαλλούς. Ἀξίζει νά ἀναφέρουμε ὅτι ἀπό μιά τεράστια ὀμελέτα ξεπηδᾶ ἕνα μικροσκοπικό παραμάγειρος πού προσφέρει (στούς προσκεκλημένους) μέ κωμικό τρόπο. Μιά φανταχτερή μουσική πανδαισία πού δέν ἔχει προηγούμενο. Τά τρία αὐτά ἀποσπάσματα ἀπό τήν Σουΐτα «ὁ Ἀρχοντοχωριάτης» τοῦ Ριχ. Στράους, θά τά ἀκούσετε στήν ἀρχ. ἐκτ. ἀπό τήν ὀρχ. δωμ. τῆς Φιλαδέλφειας καί ὑπό τήν διευθ. τοῦ Anschel Brusilow. [2.00 +16.00 = 18.00]

[R. STRAUSS: DER BÜRGER ALS EDELMANN (N. 7–9)]

• Μέ τά τρία ἀποσπάσματα τῆς Σουΐτας «ὁ Ἀρχοντοχωριάτης» τοῦ Ριχ. Στράους, πού ἀκούσατε ἀπό τήν ὀρχ. δωμ. τῆς Φιλαδέλφειας καί ὑπό τή διευθ. τοῦ Anschel Brusilow ἐτελείωσε ἡ ἀποψινή μας ἐκπομπή μέ ἔργα Mahler καί Ριχ. Στράους.

• Κυρίες μου καί, Κύριοι καλή σας νύχτα

ΣΗΜΑ

Κ. Γιαννίδης